

Lid kunde undgaa i Krigen at føre Kanoner af to Kalibere med sig. Efter mange Forsøg lykkedes det endelig i 1873 at konstruere en saadan Kanon, det er den nuværende 9cm. Bagladefanon. Da Forsøgene vare endte, opholdt jeg mig tilfældigvis paa en Rejse i Preussen. Det Batteri, der først var bleven færdig, blev i Fortrolighed beordret til at marchere fra det Sted, hvor vedkommende Officerer, der skulde betjene dem, vare kommanderede til at modtage dem, til Garzen, for der at gjøre Kjøreforsøg. Derfra kom det til det Armeekorps, ved hvilket jeg opholdt mig, men man fik det aldrig at se paa anden Maade end med Overtræk. Jeg vil ikke tale om, at fremmede Officerer ikke fik Lov til at se dem, men end ikke de preussiske Artilleriofficerer fik denne Tilladelse. Hemmeligheden blev saa strengt bevaret, at kun de Officerer, der vare ansatte til Tjeneste ved Batteriet, fik Belysning til at gjøre sig bekendt med den. Man bevarede Hemmeligheden til ind i 1874, og først da den saa blev brudt, kunde der for den danske Regjering være Tale om at søge at komme i Besiddelse af nogle af disse Kanoner for ad Forsøgets Bei at se, om det var ønskeligt at slaa ind paa denne Bei. Nu vil man kunne sige, og jeg tror med en vis Grad af Ret, at et System, som man i Preussen har indført, kan vi ganske rolig gaa ind paa uden Forsøg; thi er Preussen overbevist om, at det er rigtigt, saa kunne vi godt støtte os paa Preussens Erfaring i saa Henseende. Det kunde man sige, men det sagde man ikke, og Rigsdagen sagde det heller ikke, den godkjendte Ministerens Anskuelse om Nødvendigheden af Forsøg ved at give Bevilling til et Halvbatteri Krupp'ske Kanoner. Dette Halvbatteri kom hertil saa tidlig det kunde nemlig i forrige Efteraar. Jeg tillod mig i Formiddags at oplyse, at Forsøgene med dette Batteri begyndte først i August Maaned, jeg tror de egentlige Forsøg begyndte den 27de August. Havde man nu fortsat Forsøgene alene med dette Halvbatteri og ikke betænket sig om Andet end at komme til Erkjendelse om disse Kanoners Egenstaber, saa er det min fuldeste Overbevisning, at man kunde have tilendebragt Underfølgelsen saa betids, at der, dengang Rigsdagen traadte sammen, vilde af Regjeringen kunne have været forelagt Forslag til en Bevilling om Anstæffelsen af nyt Skyts; men man handlede fra Artilleriets Side fuldstændig loyalt lige overfor dette Spørgsmaal. Da det nemlig kom til Artilleriets Kundskab, at der var konstrueret en Kanon, som var en Forladefanon, altsaa Noget, man fortrinsvis ansaa for godt, betragtede Artilleriet det som Blikt først at forsøge, om det, man ønskede opnaaet, ikke kunde naas gjennem denne Forladefanon. Man forsatte derfor Forsøgene, og det trak saa langt ud, at man først i den tolvte Time har set Resultat foreligge i Forlangendet fra den høitærede Krigsminister om en Bevilling. Naar imidlertid den ærede Ordfører udtalte, at det, at Overveielserne have

varet saa længe, ikke i og for sig var et Vidnesbyrd om, at det Resultat, man var kommen til, var godt, saa synes jeg dog ikke, man kan forlange et bedre Vidnesbyrd derfor end det, som jeg i Formiddags henlede Dmærksomheden paa; thi det er jo en aaben Hemmelighed, at Artilleriets Chef gjennem en Marække med en afgjort Førlighed har forsvaret Forladefanon og holdt ved den saalænge som muligt, og naar han nu har offret sin Overbevisning og er gaaet med til at følge en anden Bei, saa forekommer det mig, at der ligger et Bevis af en ganske overordentlig stor Betydning; thi hvorledes kan man forlange et større Bevis, end at en Mand offerer sin egen Overbevisning (O'rd føreren: Han har ikke offeret sin Overbevisning, men han har forandret den). Ja, deri kan det ærede Medlem have Ret; men ikke desto mindre tror jeg, at det er et Moment af Betydning. Den ærede Ordfører bebrejdede mig, ligeledes i Formiddags, at jeg havde bragt Krigen med ind som et Moment i min Argumentation. Nu veed jeg virkelig ikke, naar man diskuterer Spørgsmaalet om Kanoner, om det da er saa gyseligt unaturligt at diskutere, hvortil de skulle bruges, de skulle jo ikke bruges til indvendig, men til udvendig Brug, og altsaa forekommer det mig, at jeg var berettiget til at fremsætte de Bemærkninger, jeg gjorde. Men naar dernæst det ærede Medlem sagde, at jeg havde talt om en Krig, der kunde komme i Løbet af 2 eller 3 Maaneder, da har jeg, saa vidt mig bevidst, ikke nævnt et eneste Ord om 2 a 3 Maaneder, og jeg vilde alene af den Grund ikke have kunnet nævne det, fordi det, hvis Krigen kom indenfor en Tid af 2 a 3 Maaneder, ikke vilde kunne nytte, om vi, hvad jeg aldeles sikkert haaber, at vi ville gjøre, bevilge disse Benge, thi saa faae vi derfor ikke Kanoner. Jeg har altsaa slet ikke talt om en Krig, der kunde komme om en 2 a 3 Maaneder, jeg har kun talt om Krigen som en Mulighed, og jeg henstillede, hvad der saa kunde ske, hvis denne Mulighed indtraadte. Lad os tage Sagen fuldstændig praktisk (Th. Nielsen: Ja, lad os det!) Hvis vi nu gaa ind paa den Bevilling, den høitærede Krigsminister har forlangt, hvad saa? Saa faae vi til Efteraaret det halve Antal Kanoner, som vi have Brug for, og hvis vi til Efteraaret, naar vi komme sammen, bevilge Resten, saa ville vi til næste Efteraar kunne have hele vort Artillerimateriel i Orden, der er altsaa gaaet 1 1/2 Aar, inden det kan ske. Hvis vi derimod nu negte Beløbet, saa ville vi i det Tidligste om 2 Aar kunne have vort Artillerimateriel i Orden. Dette tror jeg det ærede Medlem for Veile (Th. Nielsen) vil indrømme mig er en ganske praktisk Maade at tage Sagen paa. Der er altsaa ikke Tale om Muligheden af en Krig, der kan komme indenfor en Tid af 2 a 3 Maaneder, men her er Tale om, at det dog var muligt, at der i Løbet af 2 Aar kunde komme en Krig, som vi ikke paa nogen Maade kunde und-